

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

jaarverslag 2022

INHOUDSTAFEL

■ VOORWOORD	5
■ 2022 IN CIJFERS EN TABELLEN	7
■ INTERNATIONAAL	19
■ UITSPRAKEN	22
■ ADVIEZEN.....	33
■ NIEUWE LEDEN	35
■ SAMENSTELLING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK 2022	36
■ SAMENSTELLING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK 2023 – 2026	37

Foto cover: © Photo News / Journalisten op reportage in Vasykiv in Oekraïne na een Russische raketaanval (Vasykiv – 01/03/2022)

Druk: Drukkerij Artoos nv, Kampenhout

© Photo News / Protest naar aanleiding van de moord op 15 journalisten in een jaar tijd in Mexico (Mexico Stad – 24/08/2022)

Na enkele jaren van drukke gesprekken tussen journalistenverenigingen en mediabazen werd de vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek op 6 maart 2002 formeel opgericht. De eigenlijke Raad voor de Journalistiek ging dat najaar aan de slag en ontving in 2002 nog drie klachten. Hij deed op 8 mei 2003 een eerste uitspraak: een advies op vraag van de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België. Een collega van VTM bezocht de gevangenis van Aarlen in het gezelschap van senator Jean-Marie Dedecker, zonder zich als journalist bekend te maken. De Raad oordeelde dat hij daarbij geen fout had gemaakt.

De Raad bestaat zo twintig jaar. Hij werd in 2002 opgericht en ging in 2003 echt aan de slag. Het gevoel dat zo'n Raad nodig was, had ermee te maken dat er in politieke kringen stemmen werden gehoord, die ervoor pleitten om media regels op te leggen waarvan de naleving door de overheid zou worden gecontroleerd. Het leek de sector beter om de relatie met het publiek, de mediagebruiker, zelf in de hand te houden door middel van een systeem van zelfregulering.

Dat is ook de reden waarom zowel verenigingen van journalisten als van uitgevers vragen hebben bij de European Media Freedom Act, die bij de Europese Commissie op tafel ligt. Er is vanzelfsprekend niets op tegen dat Europa opkomt voor een vrije en pluralistische pers en dat ze die ook wil beschermen. Dat ze controle daarover meer in handen van de overheid wil leggen, is een punt van discussie. Kunnen alle lidstaten over dezelfde kam worden geschoren? Landen die een tik op de vingers van Brussel kunnen gebruiken, zijn vaak landen waar de invloed van de overheid op het journalistieke werk groter is dan acceptabel mag worden geacht. In Vlaanderen en in veel andere landen werkt het systeem van zelfregulering uitstekend en wordt het aanvaard en gewaardeerd.

Een eigen code had de Raad in de eerste jaren van zijn bestaan niet. Die kwam er pas in 2010 en werd opnieuw in samenspraak tussen journalisten, uitgevers en omroepbonzen vastgelegd. Hij bepaalt de regels waaraan een faire, onafhankelijke en waarheidsgetrouwe journalistiek moet voldoen, die bovendien respect heeft voor het privéleven en de menselijke waardigheid. Het is als een kompas, waar de hele sector zich kan naar richten. De code is nooit helemaal klaar. Hij is als het ware voortdurend in beweging om geen ontwikkeling in de media te missen. Zo werkte de Raad de voorbije maanden naarstig aan een nieuwe richtlijn over het gebruik van artificiële intelligentie die – zo hopen we – dit voorjaar door het bestuursorgaan van de Vereniging wordt bekrachtigd. We weten nu al dat we die richtlijn snel weer tegen het licht moeten houden.

De Raad begon twintig jaar geleden met drie klachten. In 2022 waren het er vijfenzeventig, zonder de talloze vragen en tussenkomsten te tellen die mee het werk van de secretaris-generaal en ombudsman uitmaken. De Raad vervult op die manier steeds nadrukkelijker zijn rol van ankerpunt tussen media en publiek. Dat is niet de verdienste van enkele mensen. Het is de verdienste van iedereen die bij de Raad betrokken is en die er een bijdrage toe levert of heeft geleverd. Het past bij zo'n verjaardag om daar dankbaar voor te zijn.

Hubert van Humbeek, voorzitter

**Hubert
Van Humbeek**
Voorzitter

Foto:
Belgalmage /
Hubert Van
Humbeek

© Belgamag / Cameraman bij het huis van de moeder van de vierjarige Dean Verberckmoes die na zijn verdwijning dood werd teruggevonden in Zeeland (Beveren – 18/01/2022)

Voorwaarden om een klacht in te dienen

De voorwaarden om een klacht in te dienen bij de Raad voor de Journalistiek zijn in maart 2022 gewijzigd en verruimd. De wijziging geeft organisaties de mogelijkheid om een klacht in te dienen vanuit een algemeen belang en niet enkel vanuit een particulier belang. Het werkingsreglement is in die zin aangepast. De Raad expliciteert met de wijziging een praktijk die al in grote mate gangbaar was, maar minder bekend voor buitenstaanders.

Artikel 18 van het werkingsreglement bepaalt nu dat een klacht kan worden ingediend door:

- personen of organisaties die het voorwerp uitmaken van de berichtgeving, voor zover de klacht is ingegeven door een *particulier belang*;
- organisaties die zich door doelstelling en/of feitelijk handelen bezig houden met een thema dat in de berichtgeving aan bod komt, voor zover de klacht is ingegeven door een *algemeen belang*.

De Raad voor de Journalistiek oordeelt geval per geval of een klager dit belang heeft.

Volgens het oude werkingsreglement moest elke klacht uitgaan van een persoonlijk belanghebbende. Van een algemeen belang was geen sprake. De Raad heeft dit persoonlijk belang altijd ruim geïnterpreteerd, wat sterk in de richting ging van de nieuwe regeling, maar wat onduidelijk en onzichtbaar bleef in het werkingsreglement en voor potentiële klagers. Met de aanpassing staat de mogelijkheid voor organisaties om vanuit een algemeen belang een klacht in te dienen nu expliciet in het reglement.

De grootte of de nationale of lokale verankering van een organisatie die een klacht wenst in te dienen vanuit een algemeen belang doet niet te zake. Het kan gaan om groeperingen, comités, verenigingen, bedrijven, onderzoeksgroepen, instellingen, overheden enz. De rechtsvorm is van geen tel. Het komt erop neer dat de organisatie zich door doelstelling en/of feitelijk handelen moet bezighouden met een thema dat in het artikel of de reportage aan bod komt, maar zelf hoeft ze op geen enkele wijze ter sprake te komen.

In 2022 was de klacht van Belplant tegen De Standaard een voorbeeld van deze aanpak. Belplant is de vereniging van de industrie van gewasbescherming. Ze diende een klacht in tegen een artikel over het gebruik van pesticiden in de fruitteelt zonder dat ze op enige wijze ter sprake kwam in het artikel.

Met de nieuwe aanpak neemt de Raad voor de Journalistiek op internationaal niveau een middenpositie in tussen persraden waarbij iedereen tegen alle mogelijke artikels of reportages een klacht kan indienen en andere waarbij de betwiste berichtgeving over de klager zelf moet gaan.

Pieter Knapen
Secretaris-
generaal en
ombudsman

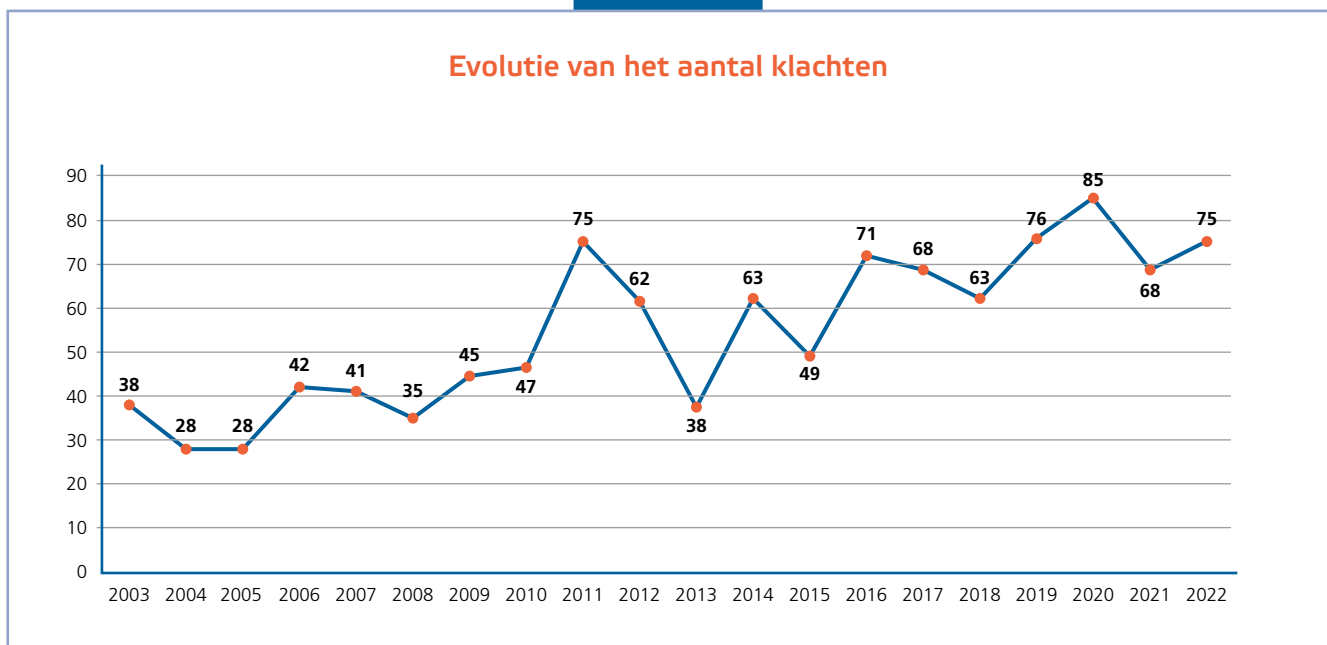
De klachten die de Raad voor de Journalistiek ontvangt en de uitspraken die hij erover doet, geven een idee van de gevoeligheden bij het publiek en de mogelijke valkuilen voor journalisten op beroepsethisch vlak.

Nieuwe klachten

Aantal nieuwe klachten

De Raad voor de Journalistiek heeft in 2022 75 klachten ontvangen. Dat zijn er zeven meer dan het jaar voordien. 60 klachten kwamen van particulieren, 14 van organisaties, één klacht werd ingediend door een particuliere persoon en een organisatie samen. Het gemiddelde aantal klachten ligt nu op 55 per jaar.

Tabel 1

In totaal waren er in 2022 86 dossiers in behandeling: 75 nieuwe klachten en 11 dossiers die nog open stonden van het jaar voordien. Aan het eind van het jaar stonden er nog 20 dossiers open voor verdere behandeling in 2023. Die dateerden allemaal van de tweede jaarhelft. De afhandeling van de zaken verliep vlot en er werd geen achterstand opgelopen.

Klachten of vragen: een kwestie van tellen

De 75 klachten waarvan sprake zijn de klachten die op de agenda komen van de Raad voor de Journalistiek. De ombudsman ontvangt meer klachten, of tenminste mails die de indieners als een klacht omschrijven, maar die om diverse redenen niet in aanmerking komen voor verdere behandeling. In 2022 waren er 55 zulke gevallen. Ze worden in dit jaarverslag gerapporteerd als vragen en niet als klachten.

Een eerste categorie (15 gevallen) zijn klagers die vinden dat journalisten of redacties te veel of te weinig aandacht besteden aan bepaalde thema's of niet akkoord gaan met de redactionele lijn of redactionele keuzes. Zij verwijzen soms wel, maar vaak ook niet naar een bepaald artikel of een bepaalde reportage. Doen ze dat niet, dan is de klacht zonder voorwerp. Maar in de andere gevallen is dat ook zo. De Raad spreekt zich niet uit over redactionele lijn en redactionele keuzes en wil dat ook niet doen. Het zou een inbreuk betekenen op de redactionele vrijheid.

In sommige gevallen (2) maakt de klager bezwaar tegen de inhoud van een artikel omdat hij het bijvoorbeeld niet eens met het beleid van een politicus dat wordt besproken of met een citaat van een advocaat die aan het woord komt. Het is evident dat dit niet op het conto van de journalist kan worden geschreven en dus ook niet in aanmerking komt voor behandeling door de Raad.

Soms kloppen klagers (13) bij de Raad op de verkeerde deur. Zo gaan klachten nogal eens over de naleving van wetgeving of juridische betwistingen, zoals de publicatie van een recht van antwoord, waarvoor hoven en rechtbanken bevoegd zijn en niet de Raad. Klachten kunnen ook bedoeld zijn voor een ander regulerend orgaan, zoals over onpartijdigheid van de openbare omroep waarvoor de ombudsman doorverwijst naar de Vlaamse Regulator voor de Media, of over Franstalige of Nederlandse media waarvoor hij doorverwijst naar de Conseil de Déontologie Journalistique of de Raad voor de Journalistiek in Nederland.

Sommige klagers (10) uiten hun ongenoegen over een artikel of reportage, vaak over henzelf, en kondigen aan dat ze een klacht zullen indienen, om dat uiteindelijk toch niet te doen. In nogal wat gevallen zien ze af van een klacht na toelichting door de ombudsman over de Code.

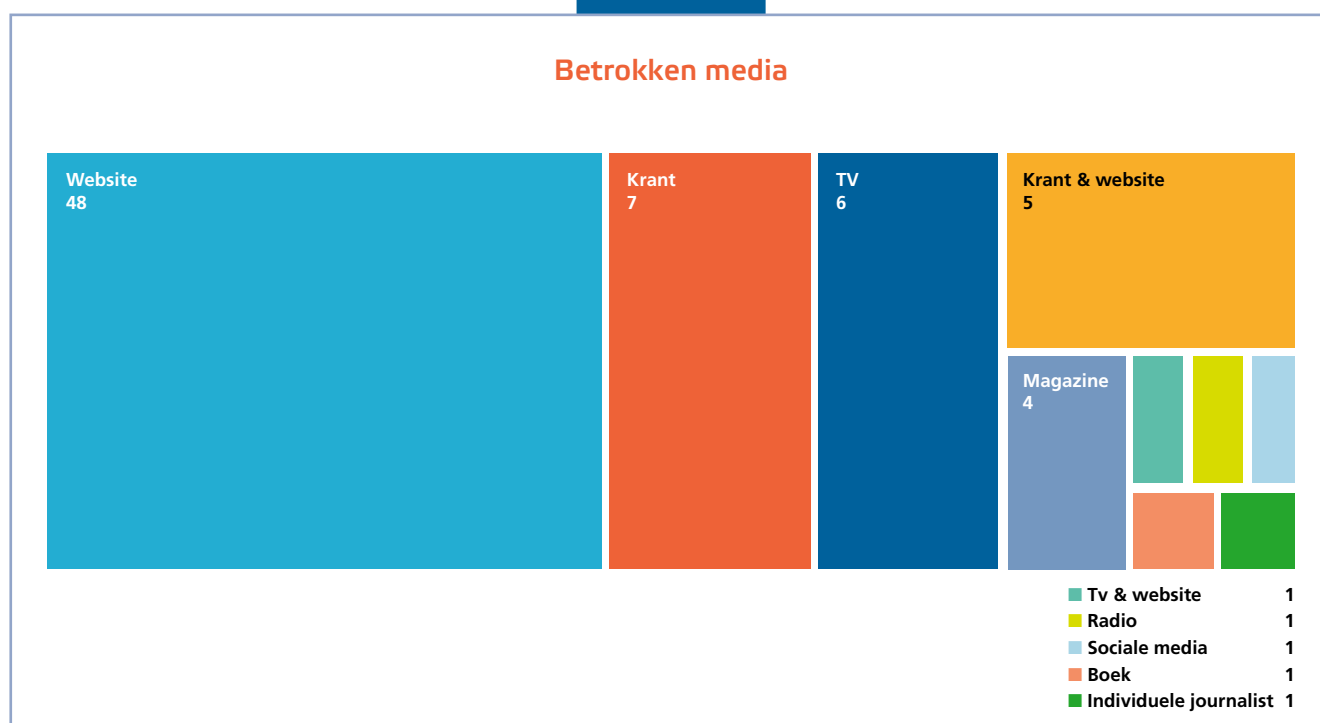
Rest de groep van klachten (15) die niet ontvankelijk zijn omdat de klager niet het vereiste belang aantoont of zijn klacht te laat indient. In zulke gevallen verwijst de ombudsman naar het werkingsreglement, waarvan de klagers vaak niet op de hoogte waren en waarna velen niet meer reageren of hun klacht laten vallen. Gebeurt dat niet en dringt de klager aan, dan brengt de ombudsman het dossier voor de Raad die finaal beslist over de ontvankelijkheid. Dat gebeurde in 2022 13 keer, wat uitzonderlijk veel is, weliswaar mee vanwege een klacht van een bedrijf tegen 5 media over een gelijkaardig artikel.

Betrokken media

Websites waren in 2022 goed voor bijna twee derde van het aantal klachten, op verre afstand gevolgd door kranten, televisie, de combinatie van kranten en websites, en magazines. In de categorie websites gaat het in 37 van de 48 gevallen over sites die verbonden zijn aan een krant, magazine of televisieomroep, maar waarbij de klager enkel de site viseert en niet het zustermedium. In de andere gevallen gaat het om stand alone sites die geen band hebben met een ander medium.

Uitzonderlijk waren klachten tegen een post op Instagram en tegen een boek. Er was ook een klacht tegen een journalist, louter vanwege haar handelen zonder dat ze iets gepubliceerd had. De klager sprak van opdringerig handelen maar volgens de Raad was daar geen sprake van.

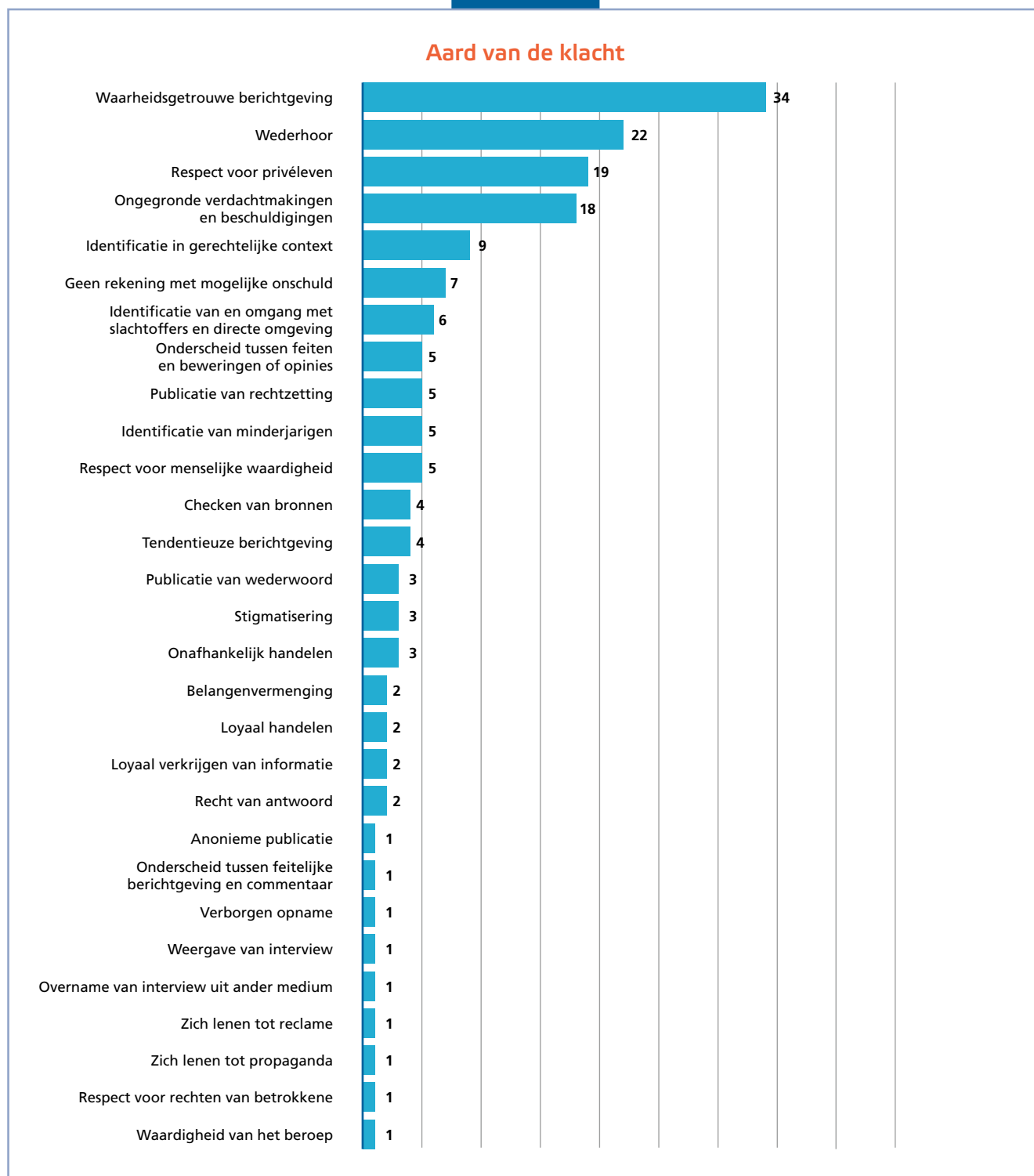
Tabel 2

Aard van de klachten

Klagers uiten vaak meerdere bezwaren tegen een artikel of reportage en halen uiteenlopende argumenten aan om hun klacht te motiveren en onderbouwen. De ombudsman kent de klachten op basis van die motivering één of meerdere labels toe die verwijzen naar de principes uit de Code. De labeling maakt duidelijk waar klagers gevoelig voor zijn of aanstoot aan nemen, wat niet betekent dat de klachten daarom ook gegrond zouden zijn op deze punten.

Tabel 3

In de top vier, goed voor elk meer dan tien vermeldingen, staan waarheidsgetrouwe berichtgeving, wederhoor, respect voor het privéleven en het uiten van ongegronde verdachtmakingen en beschuldigingen. Deze categorieën staan traditioneel bovenaan. Specifiek in gerechtelijke berichtgeving vonden negen klagers dat ze overdreven werden geïdentificeerd en zeven dat geen of onvoldoende rekening werd gehouden met hun mogelijke onschuld.

Afgehandelde dossiers

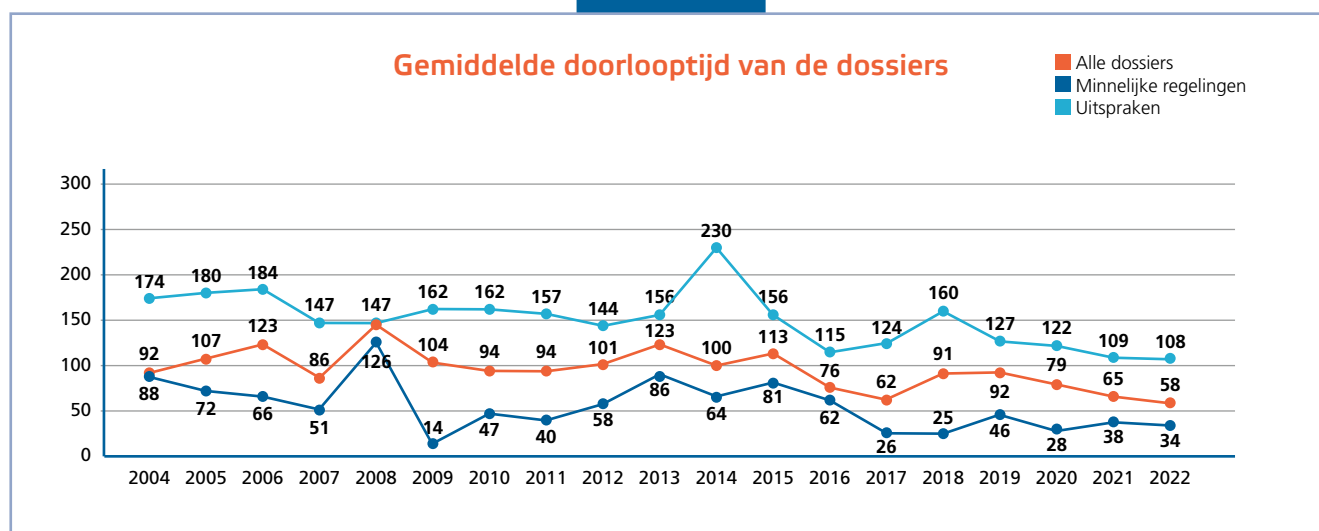
Doorlooptijd

In 2022 werden 66 dossiers volledig afgewerkt. Weekends en feestdagen niet inbegrepen bedroeg de gemiddelde doorlooptijd 58 dagen, zeven minder dan het jaar voordien.

Bij dossiers die minnelijk geregeld worden ligt de doorlooptijd vanzelfsprekend lager dan wanneer de Raad een uitspraak doet. Minnelijke regelingen namen gemiddeld 34 dagen in beslag, uitspraken 108. Bij een uitspraak doorlopen de partijen de procedure met uitwisseling van stukken en een hoorzitting, waarna de Raad een oordeel velt.

Vijf klagers hebben hun klacht in de loop van de procedure stopgezet. Ze deden dat gemiddeld 63 dagen na indiening van de klacht, met een variatie tussen 5 en 94 dagen.

Tabel 4

Aard van de afhandeling

Twee derde van de dossiers leidden tot een minnelijke regeling (25) of een uitspraak (22). Eén klacht kende een tweevoudige afloop. Ze werd ingediend door een organisatie en een particuliere persoon samen. De organisatie en het medium bereikten een minnelijke regeling, met de particuliere klaagster lukte dat niet. Ten aanzien van haar deed de Raad een uitspraak over de zaak.

Vier van de vijf klagers die hun klacht stopzetten, deden dit nadat ze de repliek van de journalist of de redactie hadden ontvangen of in het licht van de geplande hoorzitting. De vijfde trok zijn klacht zeer snel in, nadat was gebleken dat de journalist een rechtzetting had gepubliceerd.

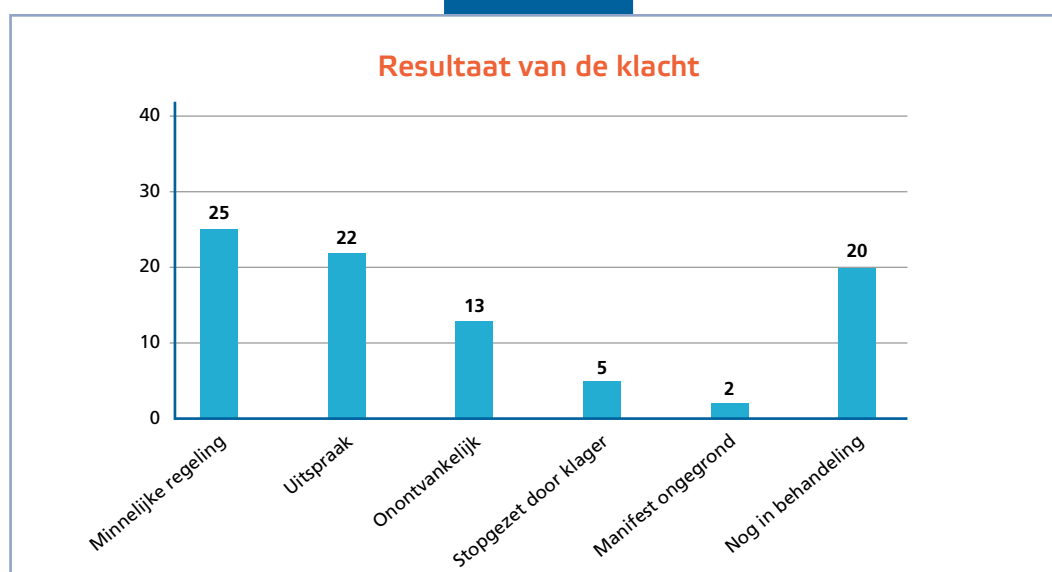
Dertien klachten die op de agenda van de Raad kwamen, waren niet ontvankelijk. Acht omdat ze te laat werden ingediend, drie omdat ze niet voldeden aan de vereisten van een particulier of algemeen belang. De termijn om een klacht in te dienen bedraagt twee

maanden na de betwiste publicatie, uitzending of journalistieke handeling. Twee van de afgewezen klachten gingen over de niet-publicatie van een recht van antwoord, waarbij de klager bleef aandringen, ondanks toelichting door de ombudsman dat dit niet tot de bevoegdheden van de Raad behoort.

De Raad verklaarde twee klachten kennelijk ongegrond. Dat kan volgens een versnelde procedure die voorzien is in het werkingsreglement. In zulke gevallen beslist de Raad, zonder een repliek aan de journalist of het medium te vragen en zonder de hele procedure te doorlopen, dat er manifest geen sprake is van een beroepsethische fout. De ombudsman licht aan de klager kort toe waarom dit zo is.

Tabel 5

Minnelijke regeling

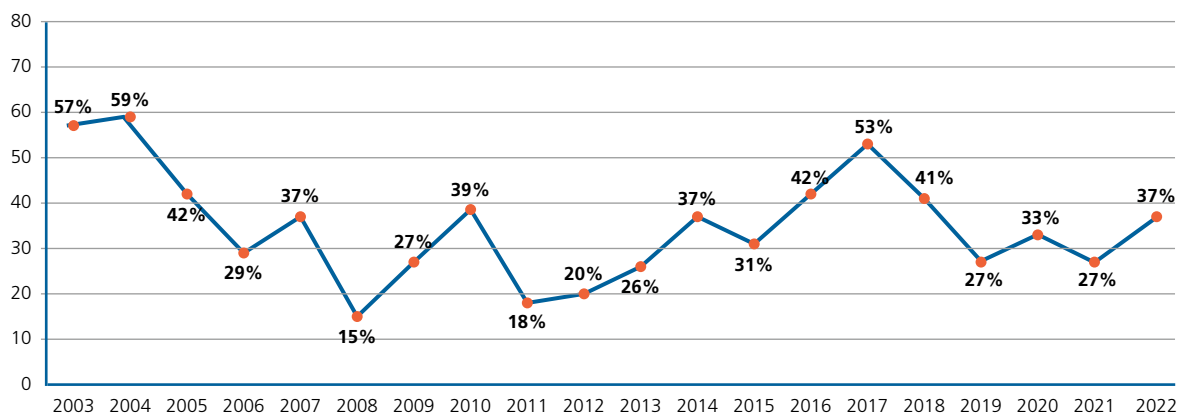
In 2022 werden 25 klachten minnelijk geregeld, wat neerkomt op 37 procent van de afgehandelde dossiers. Bemiddeling gebeurt door de ombudsman, die bij het begin van elke procedure de mogelijkheid tot bemiddeling aanbiedt. De twee partijen kunnen een inhoudelijk voorstel doen of dat kan komen van de ombudsman. Een resultaat is er als beide partijen akkoord gaan.

Een minnelijke regeling betekent niet dat de journalist of het medium een fout toegeeft en in de meeste gevallen gebeurt dat ook niet. Het houdt in dat de klager en de journalist of het medium overeenkomen om het dispuut op een bepaalde manier af te handelen.

De meeste minnelijke regelingen worden gesloten bij het begin van de procedure, nog voordat de journalist of het medium een repliek geeft op de klacht. Maar in sommige gevallen gebeurt het later, tijdens de schriftelijke procedure of de hoorzitting. In 2022 werden zes klachten minnelijk geregeld tijdens de hoorzitting, de laatste stap in de procedure voor een uitspraak door de Raad. In zulke gevallen staan de partijen bij het begin van de procedure doorgaans weigerachtig tegenover een minnelijke regeling of zien ze de zin van een gesprek niet in, maar wijzigt dat wanneer ze elkaar na verloop van tijd ontmoeten en elkaars argumenten horen tijdens de hoorzitting.

Tabel 6

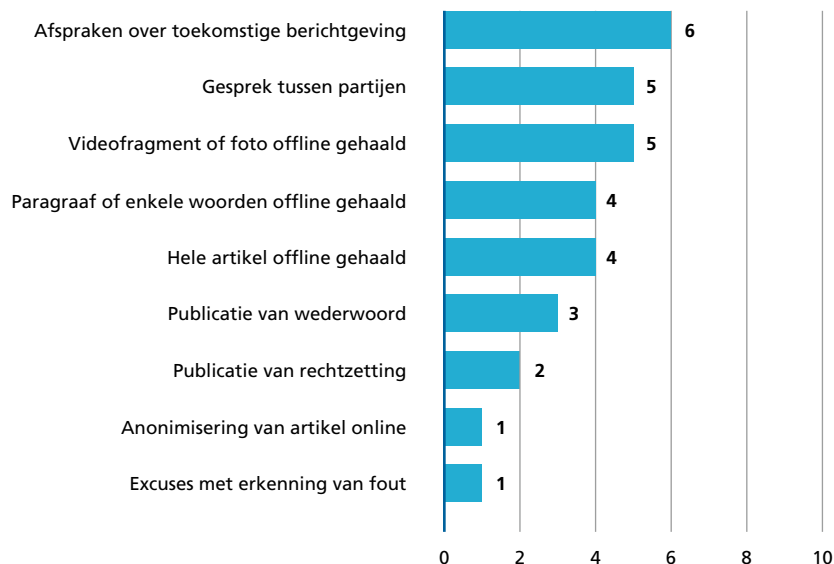
Evolutie van het aantal minnelijke regelingen

Minnelijke regelingen gaan niet over schadevergoedingen of financiële compensaties, ook al vragen sommige klagers daarnaar. Het is niet de opdracht van de ombudsman om daarover te bemiddelen. Minnelijke regelingen zijn inhoudelijk van aard en kunnen meerdere elementen bevatten, waardoor de som van de aantallen in tabel 7 hoger is dan 25.

Tabel 7

Aard van de minnelijke regelingen

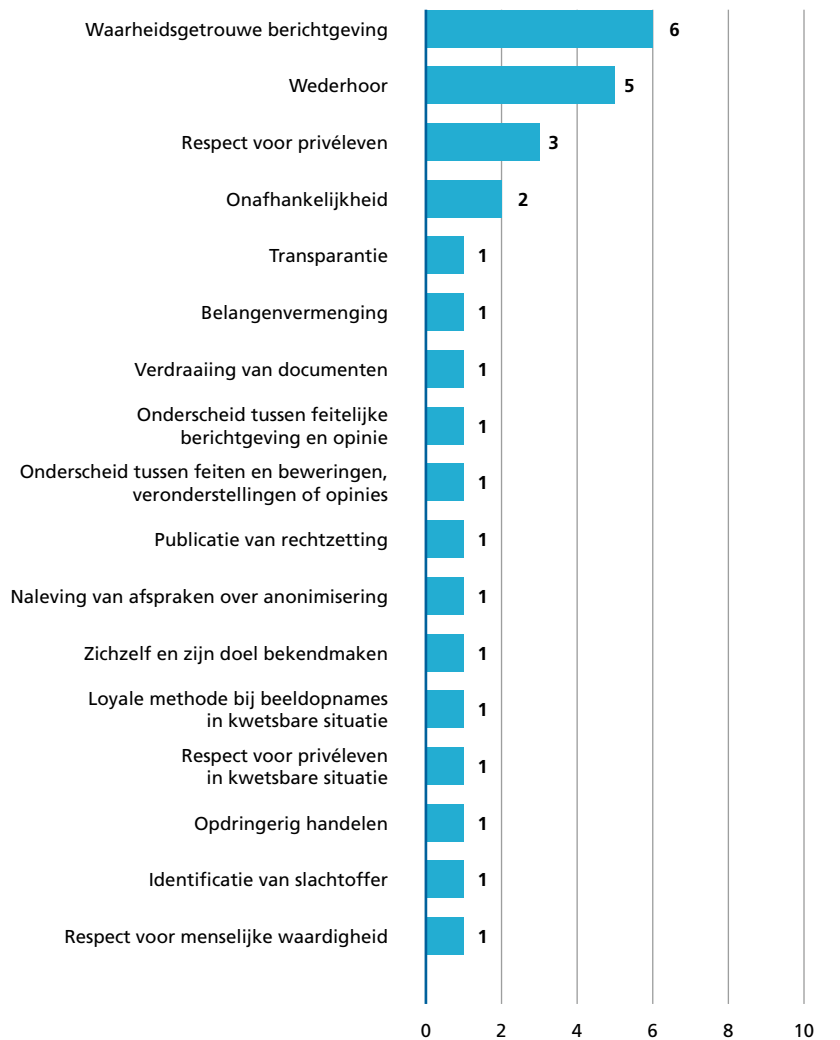
Uitspraak

Als blijkt dat een minnelijke regeling niet mogelijk is, doorlopen de partijen de stappen van de procedure met het oog op een uitspraak van de Raad. Ze wisselen hun argumenten eerst schriftelijk en daarna tijdens een hoorzitting ook mondeling uit.

De Raad heeft in 2022 22 uitspraken over klachten gedaan. De helft was gegrond of deels gegrond, de helft ongegrond. De Raad stelde dus in 11 gevallen een inbreuk op de journalistieke ethiek vast. Tabel 8 maakt duidelijk waarom. In meerdere dossiers zijn de klachten om verschillende redenen gegrond. Daarom ligt de som van de aantallen hoger dan 11.

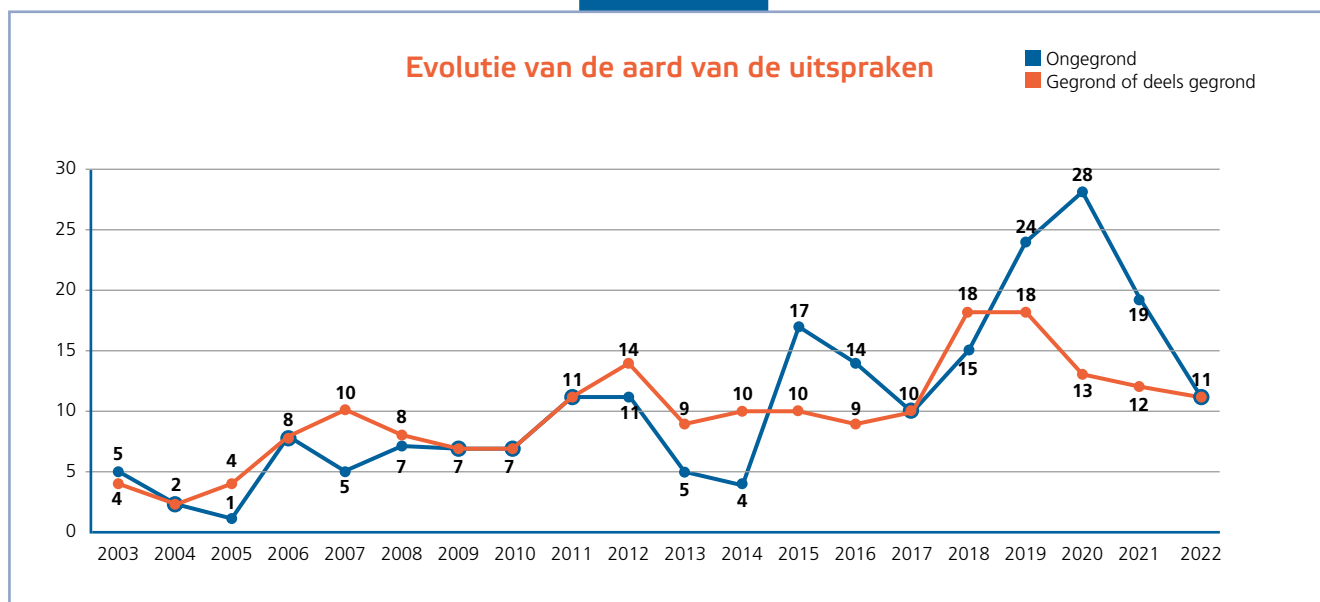
Tabel 8

Motivering van (deels) gegronde klachten

De Raad deed van 2003 tot en met 2022 over 406 klachten een uitspraak. In 195 gevallen verklaarde hij de klacht gegrond of deels gegrond, in de overige 211 ongegrond. Over al die jaren heen verklaarde de Raad dus 48 procent van de klachten waarover hij een uitspraak deed (deels) gegrond.

Tabel 9

Vragen

De ombudsman ontving in 2022 149 vragen, waaronder – zoals hogervermeld – 55 vragen die door de vraagsteller als een klacht werden omschreven, maar die om uiteenlopende redenen niet in aanmerking kwamen voor behandeling door de Raad. Alle vraagstellers krijgen snel en uiterlijk binnen de drie weken een antwoord van de ombudsman. 96 vragen kwamen van particulieren, 31 van organisaties, 13 van journalisten en 9 van studenten.

De meeste vragen gaan over journalistieke ethiek en de opdracht en werking van de Raad voor de Journalistiek. Een aantal vraagstellers zoekt juridisch advies en 20 procent heeft vragen over andere uiteenlopende onderwerpen.

Naast deze vragen aan de ombudsman stelde de Vlaamse Vereniging van Journalisten ook twee vragen om advies aan de Raad voor de Journalistiek. Een ging over het statuut en de deontologische aanvaardbaarheid van nevenactiviteiten door journalisten, de andere over de manier waarop hoofdredacteurs en journalisten worden vergoed en de mogelijke impact daarvan op hun journalistieke onafhankelijkheid. De Raad formuleerde als antwoord twee adviezen, die net als uitspraken over klachten werden gepubliceerd op de website van de Raad.

Raadszittingen en commissievergaderingen

De voltallige Raad heeft in 2022 tien keer vergaderd. Gemiddeld woonden 23 van de 36 leden de vergadering bij. Na afloop van de coronamaatregelen schakelde de Raad in april over van vergaderingen via videoconferentie naar een hybride systeem, met deelnemers in de vergaderzaal en anderen thuis of op kantoor.

De ombudsman overloopt tijdens de vergadering de hangende dossiers en de minnelijke regelingen die werden bereikt, maar de meeste tijd gaat naar de beraadslaging en beslissing over klachten. Alle beslissingen worden voorbereid door wisselende rapporteringscommissies die telkens bestaan uit drie raadsleden en de ombudsman. Zij horen de partijen tijdens een hoorzitting. In één dossier was er op vraag van beide partijen geen hoorzitting, in alle andere dossiers was die er wel. Zoals hogervermeld werd in zes gevallen tijdens de hoorzitting nog een minnelijke regeling bereikt.

Naast de behandeling van klachten boog de Raad zich, na voorbereidend werk door een commissie, over een nieuwe richtlijn over het gebruik van artificiële intelligentie in de journalistiek, die begin 2023 voor bekrachtiging wordt voorgelegd aan het Bestuursorgaan.

© Belgamag / Persbezoek aan de aangepaste rechtszaal voor het assisenproces over de terreuraanslagen van 22 maart 2016 (Brussel – 23/11/2022)

De Raad op het internationale forum

De Raad voor de Journalistiek speelt niet enkel een rol in eigen land, maar ook daarbuiten: in het EU-consortium Media Councils in the Digital Age, in de Alliance of Independent Press Councils of Europe, op internationale conferenties en in bilaterale projecten met buitenlandse persraden.

Media Councils in the Digital Age

De Raad voor de Journalistiek participeert sinds 2019 in het EU-project Media Councils in the Digital Age, dat persraden op Europees niveau op de kaart wil zetten en promoten.

In 2022 lag de focus van de Raad op een vergelijkend onderzoek van ethische codes en de actualisering van een eerder onderzoek naar de organisatie en werking van persraden.

Het onderzoek naar ethische codes resulteerde in een interactieve database, waarin de gebruiker 55 codes van persraden en enkele journalistenverenigingen op verschillende manieren kan doorzoeken en vergelijken. Het is het eerste overzicht van dit formaat in zijn soort. Alle codes zijn in het Engels raadpleegbaar op de website presscouncils.eu > Research > Ethical Principles of Journalism.

Verder zorgde de Raad voor een update van zijn eerder vergelijkend onderzoek naar de organisatie en werking van 32 persraden in en buiten Europa. Het eerste onderzoek ging uit van gegevens van 2018. In 2022 actualiseerde journalist Luc de Smet, tevens lid van de Raad voor de Journalistiek, de gegevens tot 2022. Ook deze gegevens zijn raadpleegbaar op presscouncils.eu > Research > Comparative Data on Media Councils.

Het consortium Media Councils in the Digital Age wordt gefinancierd door de Europese Unie. Negen partners werken erin samen om de idee van journalistieke zelfregulering en persraden te ondersteunen en te promoten. De deelnemers zijn de Raad voor de Journalistiek, de Conseil de Déontologie Journalistique (Frans- en Duitstalige raad van België), de persraden van Oostenrijk, Duitsland, Finland en Hongarije, de Université Libre de Bruxelles, de Blanquerna universiteit – Ramon Llull (Spanje) en de European Federation of Journalists, die het geheel coördineert.

Alliance of Independent Press Councils of Europe

De Alliance of Independent Press Councils of Europe (AIPCE) is een losse alliantie van persraden uit Europa (leden) en daarbuiten (geassocieerde leden), die vooral de uitwisseling van kennis en ervaring beoogt. Dat gebeurt via informele contacten, een discussieforum op presscouncils.eu en jaarlijkse conferenties. De conferentie van 2022 werd georganiseerd door de Cypriotische persraad, de Cyprus Media Complaints Commission, en vond plaats in Agia Napa in de buurt van Larnaka. Naast presentaties en discussies over concrete casussen van persraden ging er onder meer aandacht naar de Europese Media Freedom Act en de bestrijding van fake news en hate speech.

Tegelijk vergde het verzoek van de persraad van Oekraïne om de raad van Rusland uit de alliantie te zetten de nodige tijd en energie. Een aantal persraden volgde de Oekraïners. Zij spraken van overmacht door de oorlog tussen de twee staten en de onmogelijkheid voor de Russische persraad om te functioneren onder het regime in Moskou en vroegen een schorsing van de Russische raad voor onbepaalde tijd. Een andere groep, waaronder de Raad voor de Journalistiek, keek naar de relatie tussen persraden in plaats van tussen staten en pleitte ervoor om de banden niet zomaar te verbreken om zo de Russische persraad te kunnen blijven steunen, wat ook in andere landen waar de persvrijheid onder druk staat altijd het beleid is geweest van AIPCE. Met het oog op een compromis besliste de Russische persraad om zijn statuut van volwaardig lid op te geven en geassocieerd lid te worden, zonder stemrecht in de algemene vergadering. Finaal waren er onvoldoende stemmen om de Russische persraad te schorsen, waarna de Oekraïense persraad besliste om uit de alliantie te stappen en negen

andere leden hun lidmaatschap opschortten. Een bijzondere algemene vergadering gaf het AIPCE-coördinatiecomité in december de opdracht om te bemiddelen en een oplossing te zoeken met het oog de eenheid van de alliantie.

Internationale conferenties

Ombudsman Pieter Knapen nam als panellid deel aan de conferentie Free European Media 2022 in Gdansk in Polen. Onderwerp van het panelgesprek was de vraag hoe zelfregulering kan bijdragen aan de geloofwaardigheid van de media. Verder lag de focus op het waarborgen van de persvrijheid en de rol van de European Media Freedom Act daarin en ging er aandacht naar de staat van de persvrijheid in Polen en de werkomstandigheden van journalisten in Oekraïne en Rusland. De conferentie werd georganiseerd door Free European Media en de European Federation of Journalists.

Bilaterale projecten

De Raad van Europa engageerde ombudsman Pieter Knapen als expert in een reorganisatietraject van de persraad van Georgië, de Georgian Charter of Journalistic Ethics. Met het traject beoogt de Raad van Europa een duurzame ontwikkeling van de Georgische persraad, die nu voor zijn financiering volledig afhankelijk is van buitenlandse donoren en als leden enkel individuele journalisten heeft en geen mediaorganisaties. Pieter Knapen leidde via videoconferentie twee workshops met leden van het Charter en twee Georgische experts en schreef een rapport met het oog op een hervorming, met klemtoon op participatie van mediaorganisaties en verhoging van de representativiteit van het Charter.

In Polen (Sopot) nam Pieter Knapen, samen met Manfred Protze van de Duitse persraad, als expert deel aan een workshop met het oog op de oprichting van een persraad. Doelstelling was om, met een twintigtal vertegenwoordigers van media en journalistenverenigingen, draagvlak te zoeken en een strategie uit te werken voor de oprichting van een persraad in Polen.

© Photo News / Persconferentie van de Oekraïense president Zelenski in een metrostation in Kiev (Kiev – 23/04/2022)

De Raad voor de Journalistiek heeft in 2022 22 uitspraken over klachten gedaan. Ze zijn hieronder thematisch geordend.

Onafhankelijkheid, waarheidsgetrouwheid, privacy

Borgions tegen VRT Pano

Deels gegrond

Naar aanleiding van de gerechtelijke Operatie Zero rond fraude, zwartgeld, witwaspraktijken en matchfixing in het Belgische voetbal laat de Pano-reportage voetbalmakelaar Dejan Veljkovic aan het woord. Veljkovic had voordien, via zijn advocaat, VRT-journalist Wim Van den Eynde aangezocht om zijn versie van het voetbalschandaal op te tekenen in een boek. Van den Eynde ging daarop in, wat leidde tot het boek *De biecht van Dejan Veljkovic*, waarin Veljkovic zijn versie van het verhaal vertelt. Die samenwerking leidde vervolgens tot de tv-reportage, die gemaakt werd door Van den Eynde en een collega. Klager zegt dat de aanpak van Pano en de journalist niet strookt met de principes over journalistieke onafhankelijkheid en transparantie en heeft het ook over foutieve berichtgeving en schending van de privacy.

De klacht is gegrond wat de onafhankelijkheid van de journalist en het gebrek aan transparantie over zijn dubbele rol betreft. De rol van auteur/ghostwriter in opdracht van Veljkovic roept vragen op bij de onafhankelijkheid van de journalist en zijn kritische afstand tot Veljkovic tijdens het tv-interview, wat minstens noopt tot transparantie zodat de kijker zich een oordeel kan vormen. In de reportage is niet vermeld dat de journalist was opgetreden in opdracht van Veljkovic en welke rol hij had gespeeld bij de redactie van het boek, wat een gebrek aan transparantie uitmaakt.

De klacht is ook gegrond wat een passage over het lidmaatschap van klager van de licentiecommissie van de voetbalbond betreft. In die passage over een omstreden buitenlandse constructie rond een keeperstrainer van de Rode Duivels, waarin de naam van klager wordt genoemd, wordt gezegd dat klager 'lid is' van de licentiecommissie. Maar klager was op het moment van de constructie rond de keeperstrainer geen lid van de licentiecommissie en evenmin op het moment van de uitzending van de reportage. De passage over het lidmaatschap van de licentiecommissie klopt niet, terwijl ze klager extra verdacht maakt.

De privacy van klager is niet geschonden door de vermelding van zijn naam en publicatie van zijn foto. Het voetbalschandaal en de mogelijke betrokkenheid van de voetbalbond zijn een onderwerp van gewichtig maatschappelijk belang. Klager is als financieel directeur lid van het directiecomité van de voetbalbond en bekleedt een hoge functie in de organisatie. Op de website staat hij vermeld, met foto, als lid van het directiecomité. Zijn naam werd ook al eerder vermeld in de media. De klacht is ongegrond op dit punt.

Onafhankelijkheid, waarheidsgetrouwheid, onderscheid tussen berichtgeving en commentaar, privacy, wederhoor

Engelbosch tegen Trudocs

Deels gegrond

Trudocs is een lokale nieuwssite in Sint-Truiden, klager is op het moment van publicatie eerste schepen van de stad, onder meer bevoegd voor ruimtelijke ordening. De klacht gaat over negen artikels, gespreid over twee maanden. Klager spreekt van voortdurend kwaadwillig opzet om zijn reputatie te schaden en zijn politieke carrière te saboteren.

De Raad kan het waarheidsgehalte van een aantal elementen uit de artikels niet beoordelen. Maar er zijn wel twee elementen waarvan de Raad vaststelt dat Trudocs ze had kunnen en moeten checken en de resultaten van dat onderzoek had moeten weergeven in de artikels. Door dat niet te doen werden deze elementen foutief of onvolledig voorgesteld, wat extra bezwarend was ten aanzien van klager.

Trudocs maakt in de artikels onvoldoende onderscheid tussen feiten enerzijds en beweringen, veronderstellingen en opinies anderzijds. Het stelt meningen en beschuldigingen geregeld voor als feiten.

Trudocs biedt in een aantal gevallen geen loyale kans op wederhoor. In een dossier over belangenvermenging bij een onteigening heeft de redacteur informatie over de onteigening gevraagd aan klager, maar daarbij niet gesproken over belangenvermenging, terwijl dit een beschuldiging is die strafrechtelijk vervolgbaar is en de eer en goede naam van klager betreft, waarvoor een vraag om wederhoor vereist was. Een tweede auteur biedt naar eigen zeggen nooit een kans op wederhoor. De klacht is gegrond op de hogervermelde punten.

De klacht is ongegrond wat schending van het privéleven betreft. Klager bekleedt als schepen een publieke functie. Het is als journalist geoorloofd om vragen te stellen bij vastgoedtransacties en mogelijke collusie van belangen, temeer daar klager als schepen bevoegd is voor ruimtelijke ordening. Dat daarbij zijn naam en gegevens over de transacties worden vermeld, betekent geen inbreuk op de privacy.

Klager maakt niet aannemelijk dat Trudocs ten aanzien van hem niet onafhankelijk zou handelen. Ook op dit punt is de klacht ongegrond.

Onafhankelijkheid, belangenvermenging, waarheidsgetrouwheid, onderscheid tussen berichtgeving en commentaar, wederhoor

Vleugels tegen Heistonline

Gegrond

De klacht gaat over berichten op Facebookpagina Heistonline. Klager is gewezen burgemeester Luc Vleugels van Heist-op-den-Berg.

De optiek van waaruit de auteur de informatie brengt, is onduidelijk. Het is niet duidelijk of hij dit doet als auteur die journalistiek wil informeren, als voorzitter van de overkoepelende vzw van Heistonline die een gemeentelijke subsidie misliep, als gewezen kandidaat van een oppositiepartij bij de gemeenteraadsverkiezingen, als bestuurslid van de cultuurraad of als privépersoon. Deze verstrengeling strookt niet met het principe dat een journalist onafhankelijk handelt en belangenvermenging vermijdt (art. 9 en 10 van de Code). Ze maakt ook dat het onderscheid tussen feitelijke berichtgeving, commentaar en persoonlijke mening niet duidelijk is (art. 4). Verder geeft de auteur een verdraaid beeld van de verdeling van een gemeentelijke subsidie, waarmee hij de indruk wekt dat de burgemeester zijn eigen deelgemeente bevoordeelt (art. 3).

Er is ook een gebrek aan wederhoor (art. 20). De berichtgeving dat klager, die als burgemeester mee verantwoordelijk was voor de handhaving van de coronamaatregelen, op vakantie ging in een rode coronazone en de bijkomende suggestie dat hij daardoor aan de basis lag van een corona-uitbraak in zijn deelgemeente, brengt een beschuldiging uit die de eer en goede naam betreft. Heistonline had klager daarom vóór publicatie een kans op wederhoor moeten bieden, wat niet gebeurd is.

Propaganda, wederhoor,

Belplant tegen De Standaard

Ongegrond

Klaagster Belplant is de vereniging van de industrie van gewasbescherming. Zij neemt aanstoot aan een artikel over een rapport van het Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) dat in kaart bracht hoe vaak pesticiden van de schadelijkste categorie op fruit worden aangetroffen. Belplant noemt het artikel propaganda en spreekt van een gebrek aan wederhoor.

De Raad ziet geen enkele aanwijzing dat de journalist zich zou lenen tot propaganda. Hij vat het rapport van PAN Europe samen, geeft het standpunt van de organisatie weer en geeft duiding. Dat het artikel op de voorpagina van de krant staat, maakt daarbij geen verschil.

Het artikel brengt geen beschuldigingen uit die de eer en goede naam van Belplant of andere organisaties aantasten. Quotes over 'onwil' van de EU-lidstaten en 'nattevingerwerk' van de Europese Autoriteit voor de Voedselveiligheid geven het standpunt van PAN Europe weer in een politieke en beleidsmatige discussie, maar zijn geen beschuldigingen die de eer en goede naam van deze instellingen zouden aantasten. Dat kritiek op het beleid van deze instellingen onrechtstreeks ook Belplant en haar leden zou raken, is evenmin een reden tot wederhoor.

Waarheidsgetrouwheid, wederhoor, privacy

D.d.V.d.W tegen Humo

Gegrond

D.d.V.d.W tegen DeMorgen.be

Gegrond

Het artikel is een voorpublicatie van een uittreksel uit het boek *Ontmenslijkt. Achter de schermen bij studentenclub Reuzegom* van journalist Douglas De Coninck. Klager was praeses van Reuzegom in 2016-2017 en was niet aanwezig bij de doop waarna Sanda Dia overleed. Over klager meldt het artikel onder meer dat hij de auteur was van het draaiboek dat werd gevolgd bij het doopritueel en dat hij op de fatale avond begon met het wissen van alle digitale sporen van het bestaan van Reuzegom.

De vermelding van de naam en voornaam van klager in de context van het artikel maakt een schending van zijn privéleven uit. Klager is geen publiek figuur. Hij maakt ook aannemelijk dat hij zelf de publieke aandacht niet heeft opgezocht en dat hij bij een eerder interview met aandrang had verzocht om zijn naam niet te vermelden.

Het artikel brengt ernstige beschuldigingen uit die de eer en goede naam van klager betreffen en waarmee hij eerder in de pers nog niet in verband werd gebracht. Daarom had de journalist hem vóór publicatie van het artikel een kans op wederhoor moeten bieden, wat niet gebeurd is.

Op één item na kan de Raad zich niet uitspreken over het waarheidsgehalte van de door klager betwiste passages. Maar op één punt verwijst de Raad naar een eerdere uitspraak over een andere klacht tegen een artikel van Douglas De Coninck, met name wat betreft het achterwege laten van het gegeven dat coke volgens Reuzegomleden geen cocaïne geweest zou zijn, maar bloem. Dit achterwege laten komt neer op een niet waarheidsgetrouwe weergave van gegevens waarover De Coninck bij de publicatie van zijn artikel beschikte.

Waarheidsgetrouwheid, wederwoord, wederhoor

Clement tegen De Coninck

Ongegrond

De klacht gaat over een passage in het boek *Ontmenselijkt* van journalist Douglas De Coninck over studentenclub Reuzegom. Klager is advocaat van een van de leden van Reuzegom die voor de correctionele rechtbank moeten verschijnen naar aanleiding van de dood van Sanda Dia na de studentendoop in 2018. De betwiste passage gaat over een gezamenlijke condoléancebrief die de deelnemers aan de doop zouden sturen naar de ouders van Sanda Dia, maar die er uiteindelijk niet kwam. De journalist schrijft dat het niet te achterhalen valt wie het voortouw nam om de Reuzegommers ervan te overtuigen om niet bijeen te komen voor een gezamenlijke condoléancebrief, maar dat enkele berichtjes op de smartphone van clublid Igean wijzen in de richting van klager. Klager zegt dat dit niet waarheidsgetrouw is en dat de journalist geen rekening heeft gehouden met zijn reactie.

De journalist heeft de passage uit het boek voorgelegd aan klager en hem aanvankelijk zestien dagen de tijd gegeven om te reageren. Hij heeft die termijn achteraf nog twee keer verlengd tot in totaal 21 dagen. Dat is volgens de Raad zonder meer een redelijke termijn voor een tekst van zeven zinnen in een boek. Klager heeft, naargelang van de versie van klager of de journalist, net voor of net na het verstrijken van de twee maal uitgestelde ultieme deadline gereageerd op de dag dat het boek in druk ging. De journalist heeft de tekst op twee punten aangepast. Hij had de tekst mogelijk nog verder kunnen verduidelijken als hij de reactie van klager vroeger had ontvangen, op een moment dat grotere ingrepen in het manuscript nog mogelijk waren. Dat deze eventuele bijkomende verduidelijking, met mogelijk een aanpassing van de hypothese over de rol van klager bij de afgelasting van de bijeenkomst over onder meer een collectieve condoléancebrief, er niet gekomen is, kan in de context waarin het wederwoord tot stand is gekomen niet worden beschouwd als een beroepsethische fout.

Waarheidsgetrouwheid, rechtzetting, ongegronde beschuldigingen, wederhoor, privacy

Hertogs tegen VRT nws.nws.nws en MNM (Instagram)

Deels gegrond

Klager Bert Hertogs is hoofdredacteur van Concertnews.be. Hij schreef op zijn site een recensie over het tv-programma *Liefde voor muziek* waaraan zangeres Camille Dhont deelnam. Camille reageerde op de recensie via Twitter.

De klacht gaat over twee Instagramposts onder de hoofding *Recensent beoordeelt Camille haar lichaam in plaats van muziek: wat is bodyshaming?* en *Camille in VTM-programma 'liefde voor muziek' wordt in recensie enkel op uiterlijk beoordeeld*.

De klacht is gegrond wat waarheidsgetrouwheid betreft. De VRT schreef in de Instagramposts dat klager Camille in zijn recensie 'enkel' op haar uiterlijk beoordeelt. Dat is onjuist. Klager schreef ook over haar muziek, wat in de posts onvermeld blijft. Het format van Instagram met beknopte teksten en weinig ruimte voor nuancering noopt tot extra omzichtigheid bij formulering en woordkeuze. De korte formulering zonder enige verdere nuancering dat klager Camille 'enkel' op haar uiterlijk beoordeelt, is niet waarheidsgetrouw.

De klacht is ongegrond wat onderstaande punten betreft.

De redactie heeft de hogervermelde fout loyaal rechtgezet bij de notities naast de posts. Ze deed dat meteen nadat ze kennis had gekregen van de fout.

Klager is als hoofdredacteur van Concertnews.be een publiek figuur. Dat hij door de posts identificeerbaar is, betekent geen schending van het privéleven.

Wederhoor was niet nodig. VRT NWS stelt naar aanleiding van de recensie van klager, de tweet van Camille en de commotie die daarop volgde de vraag wat bodyshaming is. Daarmee uit ze geen ernstige beschuldigingen die de eer en goede naam van klager betreffen. De posts uiten ook geen ongegronde beschuldigingen ten aanzien van klager.

Waarheidsgetrouwheid, ongegronde beschuldigingen, wederhoor, privacy, reclame

Hertogs tegen VRT Karrewiet

Ongegrond

De aanleiding voor de klacht is dezelfde als bij de klacht tegen de Instagramposts van nws.nws, nws en MNM, maar deze klacht gaat over een reportage in het kinderjournaal Karrewiet.

Volgens de Karrewiet-reportage schreef de journalist in zijn recensie 'vooral over het uiterlijk van Camille'. De reporter legt uit wat bodyshaming is en Camille vertelt hoe ze daarmee na de recensie is omgegaan. Wat waarheidsgetrouwheid betreft zijn er geen aanwijzingen dat het interview met Camille foutief is geïnterpreteerd of weergegeven. Hetzelfde geldt voor de verwijzing naar de recensie van klager.

Om dezelfde redenen als in hogervermelde klacht is er geen sprake van schending van het privéleven en was wederhoor niet nodig.

De liedjes en videoclips van Camille die in de reportage worden getoond, houden rechtstreeks verband met de inhoud van de reportage. De uitzending ervan betekent niet dat het gaat om reclame.

Waarheidsgetrouwheid, ongegronde beschuldigingen, wederhoor, privacy

Impens tegen HLN.be

Ongegrond

Het artikel gaat over een koppel dat sinds 2009 acht keer uit een huurwoning werd gezet op bevel van de vrederechter omdat het de huur niet betaalde, de woningen niet onderhield en vernielingen aanrichtte. De journalist laat twee eigenaars/slachtoffers aan het woord.

Er zijn geen aanwijzingen dat de journalist de informatie onvoldoende heeft gecheckt of onwaarheden en ongegronde beschuldigingen uit. Hij heeft met twee getuigen gesproken en is in het appartement van een van hen gaan kijken. Hij staaft deze getuigenissen met de informatie dat klager op bevel van de vrederechter de afgelopen twaalf jaar acht keer uit een huurwoning werd gezet.

De journalist heeft het appartement waar klager woonde te goeder trouw bezocht op uitnodiging van en samen met de eigenares. Dat de eigenares de overeenkomst over de uitdrijving van de huurders uit de woning mogelijk heeft geschonden, kan de journalist niet worden aangerekend.

Rekening houdend met de ernst van de feiten, de acht vonnissen tot uithuiszetting en het onderzoek naar de diefstal van twee schilderijen, wat allemaal in het artikel aan bod komt, was de publicatie van de voornaam, de eerste letter van de familienaam, de leeftijd en de geblurde foto's geoorloofd.

Gezien de acht gerechtelijke bevelschriften tot uithuiszetting waarnaar het artikel verwijst, was het niet nodig dat de journalist voor de publicatie van zijn artikel wederhoor vroeg aan klager. Bovendien maakt hij aannemelijk dat hij dit heeft geprobeerd, maar dat klager onbereikbaar was.

Waarheidsgetrouwheid, rechtzetting, identificatie van slachtoffer

Minne tegen HLN.be

Gegrond

Het artikel gaat over een auto-ongeval waarbij een jongeman van 25 tegen een boom botste en zwaargewond raakte. Van het artikel verschenen twee versies.

De manier waarop de eerste versie van het artikel werd geformuleerd strookt niet met het principe van waarheidsgetrouwe berichtgeving omdat de journalist onvoldoende omzichtig is omgesprongen met de informatie die hij op de plaats van het ongeval had ontvangen en de manier waarop hij die heeft verwerkt. Daardoor insinueert hij dat de bestuurder dronken zou zijn geweest, zonder te vermelden dat er nog geen resultaat van een adem- of bloedtest was. Dronkenschap en rijden onder invloed zijn cruciale elementen bij verkeersongevallen en de journalist moet mogelijke verwarring daarover vermijden.

In een video bij het artikel voegde het videoteam van de redactie affirmatief toe dat de bestuurder dronken was, wat manifest fout was. De journalist heeft de tekst bij de video verwijderd, maar de redactie heeft nagelaten om deze fout te erkennen en een rechtzetting te publiceren, terwijl het in de context van de berichtgeving om een ernstige fout gaat.

De publicatie van de videobeelden kort na het ongeval is op zich geen probleem. Maar de combinatie van elementen in de video en de tekst van de eerste versie van het artikel maakt het slachtoffer identificeerbaar en strookt niet met de principes over identificatie van slachtoffers. Gezien het nachtelijke uur van publicatie en aangezien de journalist op dat moment nog niet kon weten of de directe omgeving van het slachtoffer op de hoogte was, was meer omzichtigheid geboden met de combinatie van deze gegevens.

Rechtzetting, wederwoord

Vlaams Belang tegen De Tijd

Ongegrond

Het artikel is een opiniestuk over de relaties tussen rechts-radicalen partijen uit verschillende Europese landen en de Russische president Poetin. Over Vlaams Belang schreef de journalist onder meer dat de partij destijds waarnemers stuurde naar het referendum over de annexatie van de Krim door Rusland. Vlaams Belang zegt dat dit feitelijk fout is en vroeg de publicatie van een rechtzetting. Daarop publiceerde De Tijd online en in print dit wederwoord: "In een reactie zegt het Vlaams Belang dat de partij de waarnemers niet zelf gestuurd heeft en dat de toenmalige mandatarissen 'op eigen houtje' het Krimreferendum bijwoonden. De partij heeft de actie toen veroordeeld, luidt het. Het Vlaams Belang zegt voor de missie niet betaald te hebben." Vlaams Belang vindt dit geen loyale rechtzetting.

Volgens de Raad maakt De Tijd aannemelijk dat er elementen zijn om redelijkerwijs te twijfelen aan het feit dat de drie mandatarissen louter op eigen initiatief, geheel buiten de partij om en zonder enig mandaat van de partij als waarnemer naar het Krim-referendum zijn gegaan. Gegeven die context strookt het met de Code om de vraag van Vlaams Belang te behandelen als een vraag tot wederwoord en niet als een rechtzetting. Overeenkomstig het principe van wederwoord heeft De Tijd het artikel aangevuld met de gegevens die door Vlaams Belang werden aangebracht en die informatie loyaal gepubliceerd op de website en in de krant. Zo is het principe van wederwoord loyaal toegepast.

Onderscheid tussen berichtgeving en commentaar, wederhoor, privacy, menselijke waardigheid

X tegen *Gazet van Antwerpen*

Deels gegrond

De klacht gaat over een column waarin de journalist de toepassing van de tuchtprocedures bij de balie van Antwerpen op de korrel neemt. Hij heeft het onder meer over een seksueel getinte scène met een jonge stagiaire-advocate en een gevestigde advocaat van middelbare leeftijd in een toilet tijdens een feest van de Conferentie bij de Antwerpse balie en vraagt zich af wie van de twee de stafhouder op de vingers zal tikken. Klaagster is de stagiaire-advocate. Ze betwist de toiletsène en zegt dat er sprake was van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De Raad kan zich niet uitspreken over het waarheidsgehalte van de beschreven toiletsène omdat de versies van klaagster en de journalist uiteenlopen.

De klacht is ongegrond wat onderscheid tussen feiten en meningen en wederhoor betreft. Het is eigen aan een column dat feiten, overdrijvingen en (provocerende) meningen door elkaar lopen. De vraag over de manier waarop de stafhouder en de balie omgaan met mogelijke inbreuken op de deontologie van de advocatuur is van maatschappelijk belang. De journalist stelt in zijn column vragen bij het wel of niet optreden van de stafhouder. Daarmee uit hij geen ernstige beschuldigingen ten aanzien van klaagster wat maakt dat wederhoor niet nodig was.

De klacht is wel gegrond wat schending van het privéleven en de menselijke waardigheid betreft. Klaagster is geen publiek figuur, maar de manier waarop de column indirect naar haar verwijst, maakt haar herkenbaar binnen haar professionele omgeving. De beschrijving van de toiletsène gaat over intieme, seksuele gedragingen. Gezien de identificeerbaarheid tast deze beschrijving het privéleven en de menselijke waardigheid van klaagster verder aan dan noodzakelijk in het maatschappelijk belang van de publicatie.

Wederhoor, privacy

K. tegen *Het Belang van Limburg*

Ongegrond

De klacht gaat over drie artikels en drie podcasts over een assisenproces van 33 jaar geleden, waarbij een man werd vrijgesproken op basis van onweerstaanbare drang, nadat hij zijn ex-vrouw voor de ogen van hun dochter had doodgeschoten. De dochter, die nooit eerder publiek had getuigd, en de advocaat van de dader vertellen over de gebeurtenissen van toen. Klaagster is de halfzus van de dochter. Zij zegt dat de reeks oude wonden openrijt en de privacy schendt en dat de journalist haar vooraf had moeten contacteren.

De vermelding van de naam van de dader (vader van klaagster) en het interview met de dochter (halfzus van klaagster) over haar visie op en beleving van de gebeurtenissen betekenen geen schending van het privéleven van klaagster en haar kinderen en kleinkinderen. Het was ook niet nodig om klaagster voor publicatie om een reactie te vragen. De artikels en podcasts uitte geen beschuldigingen ten aanzien van klaagster en de advocaat van haar intussen overleden vader komt in de podcasts ruimschoots aan het woord.

Identificatie in gerechtelijke context

Debruyn tegen Gazet van Antwerpen

Ongegrond

Het artikel gaat over een netwerk van cocaïnesmokkel dat door het gerecht werd opgerold en waarbij klager wordt genoemd als een van de betrokkenen.

De publicatie van de naam, voornaam en foto van klager strookt met de richtlijn over identificatie van verdachten en veroordeelden in gerechtelijke context. Internationale cocaïnehandel is een thema van gewichtig maatschappelijk belang. Klager werd al eerder voor gelijkaardige feiten in Frankrijk veroordeeld tot zes jaar effectieve gevangenisstraf. Bovendien maakt Gazet van Antwerpen als regionaal medium aannemelijk dat klager een publiek figuur is in het Antwerpse.

Identificatie in gerechtelijke context, wederhoor

Peleman tegen HLN.be – 1

Ongegrond

Het artikel gaat over de rechtszaak in beroep tegen de ex-manager (klager) van mediafiguur Astrid Coppens. Hij werd in een geding met Coppens veroordeeld wegens fraude.

De vermelding van de naam en voornaam van klager was geoorloofd. Zijn naam werd in het verleden herhaaldelijk in de pers vermeld als manager van Coppens en andere mediafiguren en hij is in diezelfde context veroordeeld.

Wederhoor was in de context van de berichtgeving over het arrest van het hof van beroep niet nodig. De journalist geeft de gepleegde feiten en het arrest weer, wat geoorloofd is na een openbare rechtszitting. Hij uit geen verdere verdachtmakingen of beschuldigingen.

Wederhoor, privacy, loyale methode

Peleman tegen HLN.be – 2

Deels gegrond

In dit artikel reageert de ex-manager van Astrid Coppens op zijn veroordeling in beroep wegens fraude. Het artikel werd aanvankelijk gepubliceerd in Dag Allemaal en dezelfde dag overgenomen op HLN.be.

De publicatie van de foto van klager betekent geen inbreuk op zijn privéleven. Hij is zelf ingegaan op de vraag van Dag Allemaal voor een interview over zijn geding met Coppens en heeft als manager van mediafiguren een zekere bekendheid verworven.

De overname van het artikel uit Dag Allemaal betekent niet dat HLN.be niet fair zou hebben gehandeld tegenover klager. Er zijn tussen klager en de journalist van Dag Allemaal geen afspraken gemaakt over een mogelijke overname en HLN.be vermeldt duidelijk dat het artikel van Dag Allemaal komt.

De klacht is wel gegrond wat het gebrek aan wederhoor betreft over de paragraaf waarin staat dat klager ooit een gelijkaardig dispuut had met een andere cliënt dan Astrid Coppens, maar dat dit in der minne werd geregeld. Dit houdt de beschuldiging in dat klager ook ten aanzien van deze persoon fraude zou hebben gepleegd. Dat is een ernstige beschuldiging die de eer en goede naam van klager betreft en waarvoor de journalist een kans op wederhoor had moeten bieden, wat niet gebeurd is.

Loyale methode, opdringerig handelen, privacy

Kerkhoffs en Deprez tegen Geronimo

Geground

De klacht gaat over het optreden van een cameraman in het kader van het tv-programma *Helden van Hier*. Hij maakte opnames van een interventie van de MUG bij klagers thuis nadat hun dochtertje na een val stuipen had gekregen.

Het productiehuis is onvoldoende omzichtig omgegaan met de kwetsbare situatie waarin klagers zich bevonden. De cameraman is hun huis binnengekomen zonder zichzelf bekend te maken en heeft hen op geen enkele wijze geïnformeerd over het doel van zijn optreden en zijn opnames. Ook de reporter, die later bij de interventie is toegekomen, heeft geen contact gezocht met of uitleg gegeven aan klagers. Hij en de cameraman zijn de ziekenwagen achterna gereden zonder informatie of contactgegevens achter te laten. Vervolgens heeft de reporter bij zijn vier bezoeken aan klagers, waarbij hij niemand thuis vond, geen enkele boodschap achtergelaten. Hij heeft klagers ook niet op een andere manier proberen te contacteren, waardoor het eerste contact er pas na dertien dagen is gekomen. Tot dat moment zijn klagers in het ongewisse gebleven over het doel van de aanwezigheid van de cameraman en hebben ze zelf moeten uitzoeken wie hun woning had betreden, wie de noodsituatie had gefilmd en wat de bedoeling was van de opnames.

Het productiehuis heeft klagers niet adequaat geïnformeerd over het opzet van de opnames. Er is geen enkel element dat erop wijst dat een stilzwijgende toestemming is gegeven om opnames te maken van de noodsituatie waarin het gezin verkeerde. De aanpak van het productiehuis strookt in dit geval niet met de artikels uit de Code over het gebruik van loyale methodes bij beeldopnames van mensen in een kwetsbare situatie, over het feit dat een journalist zichzelf en het doel van zijn optreden bekendmaakt, over respect voor het privéleven van mensen in een kwetsbare situatie en over opdringerig handelen bij de nieuwsgaring.

Loyale methode, weergave van interview

Dupont tegen VTM Nieuws

Ongegrond

De reportage gaat over cafés waar bezoekers volgens een lijst op Facebook welkom waren zonder Covid Safe Ticket. De journalist maakte eerst een verborgen opname en had dan een interview met een kelner. Klaagster zegt dat VTM Nieuws de naam van haar café niet had mogen vermelden omdat de kelner niet in naam van haar of haar café sprak.

De Raad zegt in zijn uitspraak dat de journalist over voldoende elementen beschikte om de inhoud van zijn reportage te onderbouwen. Na de verborgen opname heeft hij zichzelf en het doel van zijn optreden duidelijk bekendgemaakt. Hij heeft aan de medewerker herhaaldelijk gevraagd of hij herkenbaar wilde getuigen. Die heeft ingestemd met een interview en heeft de journalist aangegeven dat hij de zaakvoester (klaagster) daarvan op de hoogte had gebracht. Gegeven die context is de Raad van oordeel dat de vermelding van de naam van het café geen beroepsethische fout uitmaakt. Er zijn ook geen aanwijzingen dat het interview met de medewerker niet getrouw is weergegeven.

Naleven van afspraken, weergave van interview

Clerbout tegen VTM Nieuws

Deels gegrond

De reportage gaat over de mogelijke verplichting tot vaccinatie tegen corona voor gezondheidswerkers. Klager getuigt als verpleegkundige en geeft vier redenen waarom hij zich niet laat vaccineren.

De klacht is gegrond wat de niet-naleving van een afspraak over anonimisering betreft. Klager en de journalist hadden anonimisering afgesproken. In de reportage werden de beelden van klager geblurd en zijn stem vervormd, maar in de headlines werd de stem niet vervormd. Door de stem in de headlines niet te vervormen, door welke oorzaak ook, is de afspraak niet nageleefd.

De klacht is ongegrond wat de omkadering en weergave van het interview betreft. Klager neemt aanstoot aan de zin waarin de journalist zegt dat de wetenschap en grote gezondheidsinstanties de door hem aangehaalde argumenten tegenspreken. De Raad zegt dat het verantwoord is om de uitspraken van klager in een bredere context te plaatsen en dat er in de manier waarop de journalist dat kort en bondig heeft geformuleerd geen sprake is van beroepsethische tekortkomingen. Er zijn ook geen aanwijzingen dat het interview met klager niet getrouw zou zijn weergegeven.

Beelden op openbare plaatsen

F. tegen GVA.be

Ongegrond

F. tegen Nieuwsblad.be

Ongegrond

Het artikel gaat over een woningbrand. Klaagster had aan de fotograaf gevraagd om geen beelden te maken. Hoe dit contact precies is verlopen, kan de Raad niet uitmaken, maar klaagster betwist niet dat de fotograaf zichzelf heeft bekendgemaakt als fotograaf van Gazet van Antwerpen, zusterkrant van Het Nieuwsblad. Volgens de Raad was het geoorloofd om de beelden te maken en te publiceren. Ze zijn gemaakt vanop de openbare weg en tonen brandweerwagens, brandweperlui, een politieauto, de gevel van het huis en de afgezette straat. Klaagster zelf of haar familieleden komen niet in beeld en hun naam wordt niet vermeld. Het artikel is zakelijk en beschrijvend.

© Photo News / Persconferentie na een Europese top over de energiecrisis en steun aan Oekraïne (Brussel – 16/12/2022)

De Raad voor de Journalistiek heeft in 2022 op vraag van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) twee adviezen geformuleerd.

Advies over journalistieke onafhankelijkheid en vergoedingswijzen

De vraag gaat over de toekenning van bonussen aan hoofdredacteuren en journalisten op basis van publieksdata. De VVJ noemt het evident dat journalisten en hoofdredacteuren rekening houden met hun publiek, maar zegt dat publiekscijfers en andere commerciële factoren nooit mogen domineren. De vraag is of en in welke mate aan publieksdata gelieerde vergoedingswijzen conform de Code zijn en geen afbreuk doen aan de journalistieke onafhankelijkheid.

De Raad stelt in zijn advies dat de meeste media commerciële bedrijven zijn die hun bereik proberen te optimaliseren binnen de publieksniche die ze bedienen. Bonussen maken deel uit van verloningssystemen in (commerciële) bedrijven en het remuneratiebeleid van hoofdredacteuren op basis van bonussen of andere componenten of variabelen is op zichzelf geen beroepsethische kwestie. De Raad spreekt zich daar niet over uit. De Raad spreekt zich evenmin uit over redactionele keuzes. Journalisten en redacties zijn vrij in de selectie van onderwerpen en in het bepalen vanuit welke invalshoek en in welke context ze een onderwerp belichten. Als bonussen bij het maken van redactionele keuzes een dominante rol zouden spelen, zoals verwoord door de VVJ, dan zou dit een probleem kunnen stellen, maar uit de vraag blijkt niet dat er aanwijzingen zijn dat dit het geval zou zijn. De vraag is algemeen en de Raad kan, zoals gangbaar, enkel in concrete gevallen oordelen over mogelijke inbreuken op de Code.

Advies over het statuut en de deontologische aanvaardbaarheid van nevenactiviteiten

Naar aanleiding van een discussie over de commerciële nevenactiviteiten van Karl Vannieuwkerke, presentator van *Vive le vélo* op VRT televisie, stelt de VVJ een vraag over merchandising van *Vive le vélo*. De VRT had hierover in een mededeling gezegd dat er geen enkel deontologisch probleem was omdat Vannieuwkerke geen journalist is, maar presentator van een entertainmentprogramma. De VVJ vroeg daarop aan de Raad of Vannieuwkerke journalist of entertainer is of hij zijn journalistieke onafhankelijkheid al dan niet in het gedrang brengt door commerciële nevenactiviteiten.

De Raad is van oordeel dat *Vive le vélo* een journalistiek programma is en dat Karl Vannieuwkerke in het programma handelt als journalist. Dat impliceert dat de beroepsethische Code van toepassing is op het programma en de journalist/presentator. Zijn beroepsstatuut doet daarbij niet ter zake.

De Raad beschikt over onvoldoende gegevens om te oordelen over de vraag of de journalistieke onafhankelijkheid van Vannieuwkerke in het gedrang komt door de commerciële nevenactiviteiten die hij volgens de VVJ ontplooit. De Raad kan dit ook niet beoordelen zonder tegensprekelijke procedure, die steeds gebeurt bij een klacht maar niet aan de orde is bij een vraag.

© Photo News / Cameraman filmt vanop de motor het peloton in de Ronde van Vlaanderen (Oudenaarde – 03/04/2022)

Nieuwe leden in de Raad voor de Journalistiek

De Raad voor de Journalistiek telt met ingang van 1 januari 2023 zeven nieuwe leden. Het Bestuursorgaan heeft hen eind 2022 benoemd naar aanleiding van de vierjaarlijkse vernieuwing van de mandaten.

De nieuwe leden zijn

in de groep van de journalisten:

- Philip Heymans, journalist VRT NWS
- Jan Lippens, freelance journalist Knack
- Jean-Paul Mulders, freelancejournalist Knack Weekend en De Morgen
- Jonas Muylaert, journalist en hoofd onderzoeksceel News City
- Ine Renson, journalist De Standaard

in de groep van de mediaorganisaties:

- Kristof Demasure, woordvoerder SBS en Woestijnvis (Telenet)
- Ine Philippe, medewerker publiekswerking VRT

Samira Bendadi, Luc De Smet, Gie Van Roosbroeck, Louis Weenen, Philippe François, Werner Smeuninx, Jacques Sys, Diane Waumans en Evi Werkers verlieten de Raad. Louis Weenen, medeoprichter, en Luc De Smet waren sinds de oprichting in 2002 lid van de Raad voor de Journalistiek.

Het Bestuursorgaan benoemde Karen Van Brabant, bedrijfsjurist bij DPG Media, tot voorzitter van het Bestuursorgaan en de Algemene Vergadering van de overkoepelende vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek. Zij volgt in die functie journalist Stefaan Michiels op. Het voorzitterschap van het Bestuursorgaan en de Algemene Vergadering roteert om de vier jaar tussen journalisten en mediaorganisaties.

Philip
Heymans

Jan
Lippens

Jean-Paul
Mulders

Jonas
Muylaert

Ine
Renson

Kristof
Demasure

Ine
Philippe

Foto's:

© VRT / Philip Heymans

© K. Van Landeghem / Jean-Paul Mulders

© Thomas Geuens / Jonas Muylaert

© Alexander Meeus – De Standaard / Ine Renson

© VRT / Ine Philippe

© Belgalmage / Kristof Demasure

JOURNALISTEN

- Samira BENDADI, *journalist MO* Magazine*
- Ivan CORNELISSEN, *chef eindredactie Het Laatste Nieuws*
- Steven DE BOCK, *journalist Het Nieuwsblad*
- Luc DE SMET, *gepensioneerd journalist*
- Frederik DE SWAEF, *hoofdredacteur Gazet van Antwerpen*
- Lucie DE ZUTTER, *hoofdredacteur AVS Oost-Vlaamse Televisie*
- Luc MICHIELS, *nieuwsmanager Belga*
- Stefaan MICHIELSEN, *journalist De Tijd*
- Farook ÖZGÜNES, *journalist VTM*
- Hubert VAN HUMBECK, *gepensioneerd journalist*
- Gie VAN ROOSBROECK, *gepensioneerd journalist*
- Louis WEENEN, *freelance journalist*

MEDIA

- An BROUCKMANS, *hoofdredacteur Feeling/Gael*
- Jo BUGGENHOUT, *chef buitenland en deontologie VTM Nieuws*
- Marc DUPAIN, *general manager We Media*
- Philippe FRANÇOIS, *chief Imagery Belga*
- Marian KIN, *redactiemanager en culinair journalist De Morgen*
- Saskia LAURENT, *adjunct-hoofdredacteur Belga*
- Tim PAUWELS, *coördinator binnenland VRT NWS*
- Werner SMEUNINX, *afgevaardigde Mediahuis*
- Geert STEURBAUT, *secretaris-generaal Mediahuis*
- Jacques SYS, *hoofdredacteur Sport/Voetbalmagazine*
- Karen VAN BRABANT, *bedrijfsjurist DPG Media*
- Diane WAUMANS, *manager integriteit VRT*

PUBLIEK EN SAMENLEVING

- Anouk DEVENYNS, *voorzitter Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel*
- Paul GEERTS, *zelfstandig publicist*
- Lieve KETELSLEGERS, *manager pers & communicatie en woordvoerder Jessa Ziekenhuis*
- Peter MARX, *advocaat*
- Steve PAULUSSEN, *hoofddocent Universiteit Antwerpen*
- Ike PICONE, *hoofddocent Vrije Universiteit Brussel & senior researcher imec-SMIT*
- Leen UYTERHOEVEN, *corporate communication and public affairs NMBS*
- Sarah VAN LEUVEN, *hoofddocent Universiteit Gent en directeur Center for Journalism Studies*
- Flip VOETS, *gewezen ombudsman Raad voor de Journalistiek*
- Heidi WAEM, *advocaat*
- Evi WERKERS, *jurist auteursrechten FOD Economie*
- Rafike YILMAZ, *chief communication and brand officer bpostgroup*

SECRETARIS-GENERAAL

- Pieter KNAPEN

ADMINISTRATIEF SECRETARIAAT

- Viviane DE COCK

JOURNALISTEN

- Ivan CORNELISSEN, *chef eindredactie Het Laatste Nieuws*
- Steven DE BOCK, *journalist Het Nieuwsblad*
- Lucie DE ZUTTER, *hoofredacteur AVS Oost-Vlaamse Televisie*
- Philip HEYMANS, *journalist VRT NWS*
- Jan LIPPENS, *freelance journalist Knack*
- Luc MICHIELS, *nieuwsmanager Belga*
- Stefaan MICHIELSEN, *journalist De Tijd*
- Jean-Paul MULDER, *freelance journalist Knack Weekend en De Morgen*
- Jonas MUYLELAERT, *journalist en hoofd onderzoeksceel News City*
- Faroek ÖZGÜNES, *journalist VTM*
- Ine RENSON, *journalist De Standaard*
- Hubert VAN HUMBEECK, *gepensioneerd journalist*

MEDIA

- An BROUCKMANS, *hoofredacteur Feeling/Gael*
- Jo BUGGENHOUT, *chef buitenland en deontologie VTM Nieuws*
- Frederik DE SWAEF, *hoofredacteur Gazet van Antwerpen*
- Kristof DEMASURE, *woordvoerder SBS en Woestijnvis (Telenet)*
- Marc DUPAIN, *general manager We Media*
- Marian KIN, *redactiemanager en culinair journalist De Morgen*
- Saskia LAURENT, *adjunct-hoofredacteur Belga*
- Tim PAUWELS, *coördinator binnenland VRT NWS*
- Ine PHILIPPE, *medewerker publiekswerking VRT*
- Geert STEURBAUT, *secretaris-generaal Mediahuis*
- Karen VAN BRABANT, *bedrijfsjurist DPG Media*

PUBLIEK EN SAMENLEVING

- Anouk DEVENYNS, *voorzitter Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel*
- Paul GEERTS, *zelfstandig publicist*
- Lieve KETELSLEGERS, *manager pers & communicatie en woordvoerder Jessa Ziekenhuis*
- Peter MARX, *advocaat*
- Steve PAULUSSEN, *hoogleraar Universiteit Antwerpen*
- Ike PICONE, *hoofddocent Vrije Universiteit Brussel & senior researcher imec-SMIT*
- Leen UYTERHOEVEN, *corporate communication and public affairs NMBS*
- Sarah VAN LEUVEN, *hoofddocent Universiteit Gent en directeur Center for Journalism Studies*
- Flip VOETS, *gewezen ombudsman Raad voor de Journalistiek*
- Heidi WAEM, *advocaat*
- Rafike YILMAZ, *chief communication and brand officer bpostgroup*

SECRETARIS-GENERAAL

- Pieter KNAPEN

ADMINISTRATIEF SECRETARIAAT

- Viviane DE COCK

© Belgalimage / Cameravrouw filmt een plenaire zitting van het Vlaams Parlement (Brussel – 20/04/2022)

**Raad voor de Journalistiek:
de media worden er beter door**

IPC – Résidence Palace 3/217 – Wetstraat 155 – 1040 Brussel

Tel. +32 2 230 27 17 – www.rvdj.be – info@rvdj.be

vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek – RPR Brussel – 478.539.701

Verantwoordelijke uitgever: Pieter Knapen, Wetstraat 155, 1040 Brussel